

Ivan Mls - TEMELÍNĚNÍ

Mluvčí Jaderné elektrárny Temelín inženýr Milan Nebesář opatrně překročil předsedu Hnutí Duha Jana Beránka. "Dobrý den," popřál mu svým příjemným hlasem bez jediného tónu ironie. Slušnost především, bez té se žádný mluvčí neobejde.

Na začátek července byla pořádná zima, přšelo, kolem temelínských chladicích věží se proháněl protivný vítr a převalovala čistá přírodní mlha. Jan Beránek spolu s dalšími stovkami ekologických aktivistů jako každoročně v tomto čase ležel před branou elektrárny, ruce přivázané kvalitními ocelovými pouty ke svým sousedům, a tvářil se odhodlaně jako profesionální bojovník za dobrou věc. Letní folklór zvaný blokáda, na který byli lidé z Temelína už léta zvyklí.

Milan Nebesář zatím prošel kordonem strážných a pomyslel si, jak taková letní blokáda všechny zaměstnance Temelína sblíží: pěšky přes bránu musí dokonce i sám ředitel, pokud chce do práce přijít včas.

"Jo, hoši, kdybyste tak věděli, jak je to s tou naší atomkou doopravdy...," pomyslel si a vzápětí se v duchu poopravil: "Hoši a děvčata." Málem by zapomněl na členky občanského sdružení Jihočeské matky, které měly k Temelínu vztah vpravdě macešský. Řeceno naprosto přesně, šly elektrárně a každému, kdo se o ní nejen pozitivně, ale i neutrálně vyjádřil, ostře po krku. Dnes a denně.

Když si Milan Nebesář otevřel elektronickou poštu, našel v ní další výtvar z dílny militantních odpůrků jaderné energie: Požadavek na posouzení odolnosti asfaltových komunikací v areálu elektrárny proti případnému pádu kontejmentu s jaderným palivem z přepravní soupravy. Dokument, podepsaný šéfkou Matek Danou Kuchtovou, zcela vážně tvrdil, že povrch komunikací by měl mít takový koeficient pružnosti, aby dokonale utlumil pád kontejmentu a zamezil vzniku případných vnitřních vibrací.

"Už nám zase hrají před bránou divadýlko," upozornil asi po hodině Nebesáře kolega z informačního centra Václav Brom. Ranní směna už dávno přeskákala přes ekology do práce, takže další polehávání na studeném asfaltu před branou areálu ztratilo smysl a účastníci blokády se snažili zahřát pohybem.

"Všiml jsem si," poznamenal Nebesář. "Jsem zvědavý, jak přivítají ministra Grégra, dneska má přece svůj pravidelný kontrolní den na stavbě. Myslíš, že mu zase pomalují auto jako posledně?"

"Pochybuji," usmál se Brom, "víš přece, že na dnešek slíbil prohlášení, jaké tady ještě nebylo. Určitě padnou na zadek."

"Bylo by načase," pokýval hlavou Nebesář, "připadalo mi už poněkud stereotypní vydávat tiskové zprávy o tom, že práce probíhají podle harmonogramu, jednotlivé skluzy jsou postupně vyrovnávány a ministr je s postupem příprav na rozjezd elektrárny spokojen. Mimochodem, jaký výkon dneska dáváme?"

"Čtyři tisíce megawattů, jako obvykle, ani víc, ani míň. Jako obvykle jsme napíchnutí na transevropskou rozvodnou soustavu, ale nejvíc šťávy teče do Rakouska - ty jejich ekologické vodní a solární zdroje jim už dávno nestačí. Kdyby tak věděli, že..."

"Možná se už dozvedí...," usmál se Milan Nebesář a jeho tvář v té chvíli připomínala měsíc v úplňku.

Když Jihočeské matky před lety zpochybňovaly kvalitu stovek kilometrů kabeláže, zalité hluboko v betonu, neměly ani potuchy, jak byly ve svém boji proti temelínské elektrárně blízko pravdy. Ano, právě v kabeláži byl problém, dá-li se _ však celá věc termínem problém vůbec označit.

Nebesář si postupem času dal z dílčích informací i pátráním v dokumentaci celou skládanku dohromady. Jen pro sebe, pochopitelně, protože byl, stejně jako všichni operátoři, vedení elektrárny, vedení ČEZu, ministr Grégr a několik spolehlivých osob na ministerstvu průmyslu a obchodu, vázán mlčenlivostí. Dokonce musel podepsat listinu, jejíž vzor pocházel zřejmě z času chabrého Al Capona: Pokud by byl příliš sdílný, mohlo by se někomu z jeho rodiny přihodit malé neštěstí.

"Nějak ses zasn timer, Milane," vytrhl Nebesáře z úvah kolega Brom, "máme na bráně ministra. A je za ním houf aut, takže to vypadá, že dojde na prohlášení. Samí novináři z Prahy!"

Nad Temelínem se roztrhaly mraky a letní slunce rychle vysoušelo zem promočenou ranním deštěm. Demonstrující ekologové rozvěsili své promočené svršky na plot kolem hlavní brány a rychle přinesli z nedalekého parkoviště u křtěnovického hřbitova transparenty. Ministra Grégra tak vítaly nápisy od stručných "Temelín NE, děkujeme" přes "Jádro patří do smetí" až po sarkastické "Prodám levně chalupu u Temelína, zn.: září". Ministr pohlédl na shromážděné demonstranty s všeobjímajícím úsměvem: "Brzy zjistíte, že jste zasvětili život bludu. Vidíte, pane Beránku?" obrátil se na předsedu Duhy. A pak, stejně jako ráno zaměstnanci, vkročil pěšky do areálu elektrárny.

Před bránu vyšel jeden z mužů ostrahy: "Jestli jsou tady nějakí novináři," řekl hodně hlasitě a tvářil se, jako by neviděl muže a ženy s mikrofony, kamerami, fotoaparáty, bloky, magnetofony, palmtopy a minidisky, "tak jestli tu nějakí jsou, tak za hodinu bude tiskovka v informačním středisku JETE. Táhle na zámečku," ukázal neurčitě rukou k nedaleké silnici, spojující Týn nad Vltavou s Českými Budějovicemi.

Ministr Miroslav Grégr zatím v doprovodu ředitele elektrárny a směnových operátorů kráčel do budovy hlavního výrobního bloku. Milan Nebesář ve skupině pochopitelně nechyběl. Pro případ, že by přece jen k žádnému mimořádnému ministerskému prohlášení nedošlo a on musel lačným novinářům dodat prefabrikovanou informaci, co si pan ministr prohlédl a jak byl spokojen.

"Tak tady to bylo?" zastavil se náhle ministr na jednom místě v široké chodbě a dupl nohou na beton.

Ředitel přikývl. "Tady."

"Historické místo," řekl Grégr. Suita souhlasně zamručela. Nebylo třeba více slov. Všichni přítomní patřili mezi zasvěcené, kteří, s výjimkou ministra, podepsali onen netradiční slib mlčenlivosti. Právě tady, před pár lety, v dobách vrcholícího radostného budování stavby, v hloubce několika metrů, napadlo ruského technika Anatolije Arkadijeviče Zubejka, že by mohlo být zajímavé, kdyby svazky tlustých elektrických kabelů, které tudy vedly, zkusil navzájem pospojovat. Těžko říct, zda se nápad zrodil přímo v Zubejkově hlavě, nebo spíš v láhvi vodky stoličné, kterou ten den posnídal. Ale jednou byl na světě a ruský technik byl mužem činu. Za směnu, nikým nerušen a posílněn další láhví ruského národního nápoje, vytvořil z původně zcela fádne vedle sebe ležících kabelů propletenec, za který by se nemusel stydět ani dobře honorovaný surrealistický sochař. Pospojované žíly kabelů vytvořily nečekané kombinace. Když Zubejko spokojeně odcházel od svého díla, nastupovala právě noční směna.

"Hej, rebjata," mávl technik na osádku domíchávače, "sjedá." Pantomimou, již vodka v krevním řečišti dodala vláčných pohybů, naznačil chlapům s betonem, že právě tento kanál už měl být dávno zabetonován.

"Ano, tady je to místo," podupal ministr Grégr znovu na podlahu, jako by chtěl podrážkou nahmatat kabelový spletenec pod třímetrovým betonovým monolitem. Právě zde bylo ukryto tajemství, které by všichni zasvěcení jistě rádi rozluštili: kdyby se nebáli, že násilným proniknutím pod beton ke kabelům - a jiná cesta, než vrtat, sekát a bourat nebyla - zlikvidují ten *zázrak*, ke kterému v hloubce pod jejich nohama docházelo.

Ruský technik Anatolij Arkadijevič Zubejko by za svůj svévolný zásah do temelínské kabeláže bezesporu zasloužil Nobelovu cenu, pokud by se udělovala Nobelova cena za zázraky. Kabelový spletenec, který v alkoholickém opojení vytvořil a nechal zalít betonem, totiž produkoval čtyřikrát tisíc megawattů elektrického výkonu.

Odnikud.

Vše začalo v okamžiku, kdy tlustá vrstva betonu po několika měsících zrání dokonale vytvrdla až ke dnu kabelového kanálu. Ve velíně budované elektrárny byli z přívalu energie z neznámého zdroje naprosto zděšení: reaktor je bez paliva, turbosoustrojí stojí a teď tohle! Naštěstí nové vedení elektrárny zareagovalo bleskurychle: Ředitel zavrhl nápad pouštět proud vyrobený z ničeho do země -

jednak by to zřejmě vyhnalo krtky a myši z děr v okruhu celé havarijní zóny a jednak by to byla škoda.

A tak zatímco se každé léto u Temelína scházeli ekologičtí aktivisté, aby vyjádřili svůj nesouhlas s dostavbou elektrárny, masírovali veřejné mínění a bombardovali instituce stížnostmi, podněty, návrhy a žalobami, Temelín tiše a nenápadně jel na plný, původně projektovaný výkon. Elektrická energie z ničeho si nijak nežadala s tou, která se pracně vyráběla v klasických elektrárnách: ČEZ ji s úspěchem, neboť hluboce pod cenou, prodával do ciziny.

"No, pánové, jak pravil kdysi Caesar, alea iacta est," pravil po chvíli mlčení ministr Grégr a dodal: "Finis coronat opus," čímž dokumentoval, že pochází ze staré školy a má tudíž klasické vzdělání. "Jdeme to oznámit těm novinářským vlčákům do informačního střediska. Klidně zapomeňte na svůj slib mlčenlivosti." Vyrazili a šli volným krokem celou trasu přes rozlehlé nádvoří elektrárny až ke středisku v bývalém záměcku pěšky. Nad hlavami jim vesele svítilo žhavé letní slunce.

"Mimikry končí," pomyslel si inženýr Milan Nebesář. "Nikdo už nebude muset předstírat, že tady stále ještě něco staví." Jen tak pro sebe se usmál. "Možná by se dokonce část areálu mohla přebudovat na zábavní park a průmyslovou zónu, jak to kdysi navrhly Jihočeské matky, když uvažovaly, co s Temelínem, až prosadí jeho zastavení," letělo mu hlavou. Docela živě si dokázal představit tobogán uvnitř chladicích věží nebo plovárnu na místě chladicího bazénu vyhořelého paliva. Pokud tedy přítok energie odnikud náhle nevyschne...

Ani příchod ministra průmyslu Miroslava Grégra a zástupců elektrárny neprobudil novináře a několik málo ekologických aktivistů v temelínském informačním středisku k vyšší aktivitě. Ostentativně dávali najevo svou unuděnost, kouřili, popíjeli kávu z automatu a povalovali se po židlích a křeslech. Zdálo se, že je ani ministr nedokáže zaujmout.

"Dámy a pánové," spustil Grégr, "mám pro vás dnes mimořádně důležitou informaci o Jaderné elektrárně Temelín. Týká se termínu zahájení dodávek elektřiny do sítí." Všichni zpozorněli, kameramani natočili své objektivy na mluvčího a před ministrem rázem vyrostl les rukou s magnetofony a mikrofony. Grégr se lehce pousmál a začal hovořit...

Jan Tuna, expert televize Nova na cokoli, proti svému zvyku naprosto zkoprněl a nebyl schopen ze sebe vysoukat jedinou, byť stupidní doplňující otázku. Ostatně ani další novináři na tom nebyli v ten moment o nic lépe.

Aktivistka Dana Kuchtová, která právě v tomto okamžiku ztratila smysl svého života, se nakonec vzpamatovala jako první: "Občanské hnutí Jihočeské matky okamžitě podá podnět nejvyššímu soudu a také antimonopolnímu úřadu k prošetření kauzy společnosti ČEZ," vykřikla do ticha. "Je to evidentní zneužití monopolního postavení na trhu. Jako občanka tohoto státu říkám: hanba těm, kdo vyrábějí s nulovými náklady a účtují zákazníkům tržní ceny!"

Ministr Miroslav Grégr smutně pokýval šedivou hlavou. "Člověk se prostě nezavděčí."

Jana Beránka napadlo, že ony čtyři chladicí věže nejsou vlastně vůbec ošklivé. A navíc, pracovat na Temelíně může být nejen zajímavé, perspektivní, ale docela určitě i lépe placené než kariéra ekologického aktivisty. "Je čas se usadit," řekl si.

Novináři zůstávali stále jako opaření. Až na jednoho: Šéfredaktor a vydavatel internetového deníku Neviditelný pes Ondřej Neff nakrabil své vysoké čelo až k zátylku, posunul si brýle do typicky neffovské pozice téměř na špičku nosu a pak se jen tak pro sebe uchechl. Elektřina odnikud je přece nesmysl. Ovšem on si docela dobře dovede představit místo, odkud gordický uzel temelínské kabeláže nasával životadárnou energii.

V jistém paralelním vesmíru přece existuje dokonalá kopie planety zvané Země. Jen trochu se liší: nefunguje tam elektřina.